

Cấu trúc thị trường trong lĩnh vực ngân hàng tại Việt Nam

Nguyễn Thế Bính⁽¹⁾ • Nguyễn Thị Mai Huyền⁽²⁾

Ngày nhận bài: 26/3/2018 | Biên tập xong: 02/6/2018 | Duyệt đăng: 10/6/2018

TÓM TẮT: Nghiên cứu được thực hiện với mục tiêu đánh giá cấu trúc thị trường (CTTT) trong lĩnh vực ngân hàng tại Việt Nam. Mức độ tập trung được đo lường dựa vào tỷ trọng và cấu trúc được phát triển bởi Dickson (1981), Marfels (1971). Kết quả nghiên cứu cho thấy, CTTT trong lĩnh vực ngân hàng tại Việt Nam giai đoạn 2008–2016 ở mức cao dựa theo các chỉ số đo lường mức độ tập trung CR_3 , CR_5 và HHI. Các chỉ số này được tính toán trên ba phương diện của hoạt động ngân hàng là tổng tài sản, huy động vốn và cho vay. Bằng chứng thực nghiệm này góp phần làm rõ quan ngại rằng, sự tập trung quy mô trong quá trình tái cấu trúc sẽ gia tăng mức độ độc quyền, qua đó ảnh hưởng xấu đến môi trường cạnh tranh.

TỪ KHÓA: cấu trúc thị trường ngân hàng, mức độ tập trung ngân hàng.

1. Đặt vấn đề

Cùng với quá trình tái cấu trúc nền kinh tế, hệ thống ngân hàng thương mại (NHTM) Việt Nam trong thời gian qua đã có những biến động về quy mô và số lượng. Diễn biến này tác động như thế nào đến CTTT cạnh tranh trong lĩnh vực ngân hàng tại Việt Nam? Ý tưởng phân tích CTTT cạnh tranh trong lĩnh vực ngân hàng tại Việt Nam giai đoạn 2008–2016 được lựa chọn thực hiện nhằm góp phần làm rõ mức độ cạnh tranh trên thị trường này. Theo lý thuyết về CTTT của Schiller (1998) và Begg (2007), CTTT là số lượng và quy mô tương đối của các chủ thể tham gia trong một ngành. Với cách tiếp cận này, CTTT từ cạnh tranh hoàn hảo tới độc quyền được chia thành: (i) cạnh tranh hoàn toàn; (ii) độc quyền hoàn toàn; (iii) cạnh tranh độc quyền; (iv) độc quyền nhóm. CTTT cạnh tranh bị tác động bởi sức mạnh

thị trường của các chủ thể tham gia. Sức mạnh thị trường được nhận diện thông qua mức độ tập trung, trong đó mức độ tập trung càng cao thì sức mạnh thị trường càng lớn, khả năng chi phối thị trường càng mạnh và tính độc quyền của thị trường càng cao, và ngược lại. Chính vì vậy, để đánh giá cấu trúc cạnh tranh của thị trường, cần đo lường mức độ tập trung. Các

⁽¹⁾ Nguyễn Thế Bính - Trường Đại học Ngân hàng TP. HCM, 36 Tôn Thất Đạm, Phường Nguyễn Thái Bình, Quận 1; Email: binhnt@buh.edu.vn.

⁽²⁾ Nguyễn Thị Mai Huyền - Trường Đại học Ngân hàng TP. HCM, 36 Tôn Thất Đạm, Phường Nguyễn Thái Bình, Quận 1; Email: huyenntm@buh.edu.vn.